

Uusi ura opettajana kehittämishanke

KV-koulu, Vieraskielinen koulutusosio

Jarno Ruhala

Kehittämishankeraportti
11/2010

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä RUHALA, Jarno	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	Päivämäärä 12.11.2010
	Sivumäärä 16	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Vieraskielinen koulutusosio		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus/ammattillinen erityisopettajankoulutus/opinto-ohjaajankoulutus		
Työn ohjaaja SAVUAHO, Tiina		
Toimeksiantaja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä		
Tiivistelmä <p>Kehittämistehtävä liittyy osaavan, kielitaitoisen ja kansainvälisillä työmarkkinoilla menestyvän, ammattitaitoisen työvoiman turvaamisen osioon. Tässä kehittämisalueen tehtävässä tullaan keskittymään vieraskielisen koulutusosion järjestämiseen. Kehittämistehtävä tulee palvelemaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymän aikuisopistoa, logistiikka-alan kansainvälistä toimintaa.</p> <p>Kehittämistehtävään valittu koulutusosio koskee Lentoasemapalvelujen koulutusohjelmaa / osaamisala lentoasemahoitaja. Tämä koulutus on valittu, koska lentoasemilla vaaditaan tälläkin hetkellä kielitaitoisia ammattiosajia ja työkielenä siellä on englanti. Tällä hetkellä Jyväskylän Aikuisopisto, tekniikka ja liikenne, logistiikan koulutusala järjestää tätä tutkintoa niin perustutkinto tasolla kuin ammattitutkinto tasollakin. Kehittämistehtävä koskee tiettyjä osioita perustutkinnosta, mutta myöhemmin olisi mahdollisesti tarkoituksena laajentaa tätä vieraskielistä koulutusta koskemaan koko kyseistä koulutusohjelmaa.</p> <p>Tulokset pohjautuivat selvitykseen, mitä tämän hetken koulutuksessa pitää muuttaa jos aiotaan toteuttaa koulutus vieraskielisenä? Järjestämissuunnitelmaan ei isoja muutoksia tullut, mutta ajatuksia ja pohdintoja muutos herätti sitäkin enemmän.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Kansainvälisyys, vieraskielisyys, logistiikka.		
Muut tiedot		

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	2
2. KEHITTÄMISTEHTÄVÄ.....	2
2.1 Kehittämistehtävän laadinta, kohderyhmä ja tulokset	3
2.1.1 Logistiikan perustutkinto – Lentoasemapalvelujen koulutusohjelma	4
2.2 Kehittämistehtävän kokonaisuus.....	5
2.3 Kehittämistehtävän kulku	6
3. LENTOASEMAPALVELUJEN KOULUTUSOHJELMA.....	7
3.1 Järjestämissuunnitelma, tutkinnon suorittaminen.	8
3.1.1 Arvio vuosittaisista suorittajamääristä.....	8
3.1.2 Tiedotus, markkinointi ja tutkintotilaisuuksien tarjonta.....	8
3.1.3 Yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa.....	8
3.1.4 Ohjauksen resurssit	9
3.1.5 Tutkinnon suorittamiseen käytettävät ympäristöt	9
3.2 Koulutusohjelman sisältö	10
3.3 Kehittämistehtävän osio - Maapalvelut ja turvallisuus	12
3.3.1 Ammattitaitovaatimukset	12
3.3.2 Kehittämishankkeen vieraskieliset osiot.....	13
3.4 Muutokset vieraskieliseen koulutusosioon.....	14
3.4.1 Suorittajamäärät	14
3.4.2 Markkinointi ja tiedotus	14
3.4.3 Yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa.....	14
3.4.4 Ohjauksen resurssit	15
3.4.5 Tutkinnon suorittamiseen käytettävät ympäristöt	15
3.4.6 Koulutuksen tilannetoteuttaminen.....	15
3.5 Pohdinta	16
Lähdeluettelo	17

1. JOHDANTO

Uusi ura opettajana – koulutukseen liittyvä kehittämistehtäväni tulee koskemaan Kansainvälisyyttä ja kuinka Jyväskylän aikuisopistossa voidaan tietyn hankkeen kautta löytää siihen erilaisia ratkaisuja. Tänä päivänä kansainvälisyys on avainsana ja ei ole enää itsestään selvyyttä, että opiskelijat tulevat lähialueilta tai, että heidän esim. työssäoppimisensa keskittyy vain kotimaahan. Näin ollen myös aikuisopisto on lähtenyt kehittämään tätä aluetta. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä on mukana ESR-rahoitteisessa hankkeessa nimeltään Kansainvälisyyskoulu. Tässä hankkeessa minun roolini oli olla yksi kehittämisopettajista. Kansainvälisyyskoulu hankkeeseen sisältyy kehittämishanketyö, jonka pohjalta olen laatinut tämän kehittämistehtävän uusiura opettajana opintoihin.

2. KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä oleva hanke, kansainvälisyyskoulu tarjoaa mielestäni tähän kehittämistehtävään oivan lähtökohdan. Kansainvälisyys kouluhankkeen lähtökohtana ovat olleet mm:

- Elinkeinoelämän tarpeet
- Tarjolla olevan ammatillisen kansainvälisyysosaamisen systematisointi → opiskelijoiden valinnan mahdollisuuksien lisääminen
- Työssä oppiminen myös kansainvälisessä toimintaympäristössä
- Monikulttuurisuuden uudet haasteet ja asenneilmaston muutokset
- Maakunnallinen kansainvälistymisen kehittämisstrategia ja muut kansainvälistymiseen tähtäävät hankkeet

Lisäksi kehittämistavoitteena kansainvälisyys koululle ovat:

- Osaavan, kielitaitoisen ja kansainvälisillä työmarkkinoilla menestyvän, ammattitaitoisen työvoiman turvaaminen
- Kansainvälisyyskoulukonseptin luominen
- Opiskelijan valinnan mahdollisuus painottaa opinnoissaan kansainvälistä osaamista ja kulttuurienvälistä ammatillista vuorovaikutusta
- Oppilaitosten ja yritysten henkilöstön kielitaidon ja kulttuurienvälisen osaamisen lisääminen

(Tuominen, kansainvälisyyskouluhanke-esite. 2010, 4)

2.1 Kehittämistehtävän laadinta, kohderyhmä ja tulokset

Kehittämistehtävän tekeminen ja laadinta lähti liikkeelle aiheen valinnasta, jossa kuuntelin tekniikan ja liikenteen kouluttajia ja heidän antamiaan mielipiteitä mahdollisesta aiheesta. Aiheen valinnan jälkeen tehtävänä oli tutustua lentoasemapalvelujen koulutusohjelman opetussuunnitelmaan ja kuinka koulutusta on toteutettu, toteutussuunnitelmaan tutustuminen. Tämän jälkeen pyrkimyksenä oli tutkia kuinka tietyt koulutusosiot soveltuvat vieraskielisen koulutuksen järjestämiseen ja tarvitseeko koulutuksen toteuttamiseen tehdä muutoksia vieraskielisyyttä varten. Lisäksi tarkoituksena koulutuskuntayhtymän kansainvälisyyskoulu hankkeen kehittämistehtävässä oli kerätä jo valmiina olevaa koulutusmateriaalia ja kehittää lisämateriaalia näitä osioita varten. Kehittämistehtävä tulee palvelemaan ennen kaikkea kansainvälisyyskoulu hanketta, mutta lisäksi sillä pyritään saamaan Logistiikan alalle lisätuntemusta Lentoasemapalvelujen koulutusohjelman järjestämiseen. Kohderyhmänä ovat ennen kaikkea logistiikka-alan kouluttajat.

Kehittämistehtävän tavoitteena on mahdollistaa tulevaisuudessa ammattilaisten saamisen kansainvälisiin tehtäviin eri yrityksissä. Toimintakonseptin tarkoituksena on mahdollistaa kansainvälisesti painottuneen, avoimen koulutustarjonnan sekä kansainvälisen ja monikulttuurisen arjen oppilaitoksissa. Lisäksi henkilöstön parempi kieli- ja kulttuuri tietotaito sekä lisääntyvät mahdollisuudet ulkomailla tapahtuvaan työssäoppimiseen. *(Tuominen, kansainvälisyyskouluhanke-esite. 2010, 5-8)*

2.1.1 Logistiikan perustutkinto – Lentoasemapalvelujen koulutusohjelma

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen ammattiin ja ammattitaitoon kuuluvat oma-aloitteisuus, täsmällisyys, luotettavuus ja kyky oppia jatkuvasti uutta sekä työturvallinen ja ympäristövastuullinen työskentelytapa. Tutkinnon suorittaneen tulee osata toimia laaja-alaisen logistisen osaamisensa turvin erilaisissa ympäristöissä ja muuttuvissa oloissa. Hänen on pystyttävä omaksumaan yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukainen toiminta ja myös kehittämään sitä. Logistiikan perustutkinnon suorittaneella on oltava valitsemansa koulutusohjelman ja muun valinnaisuuden perusteella sellainen työelämän vaatima ammattitaito, että hän voi työllistyä koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin. Hänellä on oltava luovuutta, innovatiivisuutta ja rohkeutta tehdä itsenäisiä ratkaisuja työntekijänä tai ammatinharjoittajana. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava noudattaa työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita sekä osattava ottaa toiminnassaan huomioon keskeinen työsuhdetta koskeva lainsäädäntö ja keskeiset seikat oman alansa työehtosopimuksista. Hänen on osattava huolehtia omasta terveydestään sekä työ- ja toimintakyvystään. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava kohdata ja palvella eri kulttuureista tulevia asiakkaita. Hänen on osattava toimia valitsemisissaan työtehtävissä kansainvälisissä ympäristöissä. Hänellä on oltava valmiudet tarvitsemansa tiedon hankkimiseen ja vuorovaikutukseen uusimman tieto- ja viestintätekniiikan välityksellä. Hänen on osattava tehdä yhteistyötä yksi- ja monikulttuurisessa työympäristössä. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on kyettävä arvioimaan omaa oppimistaan ja

osaamistaan, suunnittelemaan omaa opiskeluaan ja asettamaan oppimisen tavoitteita. Hänen on osattava arvioida ja jäsentää tietoa.

Lentoasemapalvelujen koulutusohjelman suorittaneen on osattava toimia lentokentän kunnossapidon ja maapalvelun perustehtävissä. Lentoasemien kunnossapito käsittää kiito- ja rullausteiden sekä asematasojen ja niihin kuuluvien rakennusten kunnossapidon sekä lentoasemien pelastuspalvelun. Maapalvelu käsittää lentokoneiden saapumiseen, lähettämiseen sekä niiden väliseen aikaan sijoittuvat tehtävät. Hyvän ammattitaidon lisäksi lentoasemahuoltajalta vaaditaan huolellisuutta ja vastuullisuutta, korkeaa moraalia ja ammattietiikkaa sekä positiivista asennoitumista toisiin ihmisiin. Lentoasemahuoltajan tulee olla järjestelykykyinen, sopeutua kiireelliseen työrytmiin ja omata kyky toimia ryhmässä sekä itsenäisesti. Näiden lisäksi lentoasemapalvelujen koulutusohjelman suorittaneen on pystyttävä suorittamaan kuljettajan perustehtävät.

(Logistiikan perustutkinto. 2009, 9-11)

2.2 Kehittämistehtävän kokonaisuus

Kehittämistyön tarkemmaksi opintokokonaisuudeksi tästä lentoasemapalvelujen koulutusohjelmasta olemme valinneet Maapalvelut ja Turvallisuus opintokokonaisuuden. Tarkemmat sisällöt koulutusohjelmasta hankkeeseen ovat:

- inhimilliset tekijät – human factors
- turvallisuus
- ilma-aluksen vastaanotto, paikoittaminen ja lähettäminen
- ilma-aluksen kuorman purku ja lastaus
- jäänpoisto

Näistä koulutusosioista olen käynyt läpi, kuinka tämän hetkinen opetussuunnitelma pystyy tarjoamaan tietyn osion vieraskielisenä koulutuksena ja tarvittaessa, kuinka sisältöä pitäisi muuttaa vieraskielistä koulutusta varten? Lisäksi olen tarkastellut kuinka tämän hetkinen toteutussuunnitelma vastaa mahdollista vieraskielistä toteuttamista kyseisestä opintokokonaisuudesta.

Kehittämistyön aikana on myös valmisteltu jokaiseen koulutusosioon ”salkkut” johon myöhemmässä vaiheessa tullaan keräämään jo valmiit materiaalit sekä mahdolliset aiheeseen liittyvät uudet materiaalit. Lisäksi hankkeen aikana tullaan kääntämään / käännettämään opetusmateriaalia vieraalle kielelle.

2.3 Kehittämistehtävän kulku

Alussa kehittämishanke lähti liikkeelle hankkeen aiheen löytämisellä. Tämä tapahtui Aikuisopiston tekniikan ja liikenteen, maarakennus- ja logistiikan kouluttajia haastatellen sekä heidän mielipiteitään kuunnellen mahdollista kehittämishanketta silmällä pitäen.

Pinnalle nousi kyseinen hanke Lentoasemapalvelujen koulutuksen kehittämisestä, sillä tämä ala on kansainvälinen ja jo tälläkin hetkellä osassa koulutusta käsitellään paljon vieraskielistä materiaalia ja näimme näin ollen aiheen sopivaksi kehittämishankkeeksi.

Seuraavassa vaiheessa tutustuin jo tällä hetkellä oleviin toteutussuunnitelmiin sekä opetussuunnitelmaan eli pyrin saamaan tietoisuuden kuinka tällä hetkellä kyseistä koulutusta toteutetaan ja millä sisällöillä.

Helmikuun 2010 aikana sain tutustumisen valmiiksi. Lopulliset kehittämistyön tavoitteet ja tulokset on tarkoituksena saattaa valmiiksi 2010 loppuun mennessä. Hankkeen lopulliset raportit tulee olla valmiina alkuvuonna 2011.

3. LENTOASEMAPALVELUJEN KOULUTUSOHJELMA

Koulutuksen tehtävänä logistiikassa on joukkoliikenteen, tavarakuljetusten ja muun logistiikan sekä lentoasemapalvelujen turvaaminen. Lentoasemahuoltajan tehtävät ovat vastuullisia sekä tärkeitä ajatellessa lentoliikenteen turvaamista erilaisissa olosuhteissa. Usein lentoliikenne ammattina nähdään suppeana ja pienenä erityisosaavana lentäjien ja lennonjohtajien joukkona. Kuitenkin turvallinen toiminta, on riippuvaista hyvin toimivasta lentoasemarakennusten, lentoliikennealueiden sekä muista tukitoimintojen huollosta ja kunnossapidosta. Uusien ammattilaisten kouluttaminen onkin tärkeää, jotta turvallinen lentoliikenne pystyy jatkumaan.

Toimintaympäristö on luonnollisesti lentoasema, joka tuo mukanaan ammattiin erityispiirteitä. Työntekijältä edellytetään hyvää fyysistä kuntoa johtuen mm. lentoaseman pelastuspalvelujen vaatimuksista. Lisäksi ammattiin aikovalta edellytetään hyvää englanninkielen taitoa joka on ilmailun yleiskieli. Pääsääntöisesti työ on vuorotyötä, mikä asettaa ylimääräisiä vaatimuksia työntekijälle. Lentoliikenteen parissa työskennellessä, turvallisuus ja vastuu nousevat tärkeänä pinnalle, tämän johdosta koulutukseen valitsemiseen on suhtauduttava vakavasti. Lentoasema-alan työtehtävissä on pysyttävä soveltamaan monipuolisesti tietoja ja taitoja ja osattava käyttää uutta tekniikkaa.

Erilaisten lentoasemien tarpeet määräävät toiminnoista ja osaamisesta. Erikokoisilla lentoasemilla tehtävät ovat erilaisia. Isoilla kansainvälisillä kentillä eri tehtäviin on monia osaajia kun taas pienellä kentällä toimenkuvaan saattaa kuulua aina lentoaseman johtotehtävistä lattioiden harjaamiseen.

Lentoasemapalvelujen tutkinnon suorittaneen on hallittava työskentely ilmailuun liittyvien turvallisuusohjeiden mukaisesti. Hänen on osattava tehdä kansainvälisessä ympäristössä lentoasemien kunnossapitotehtäviä erilaisilla koneilla ja laitteilla. Osaamiseen kuuluu myös ilmaliikenteen rahdin käsittelyyn liittyvät tehtävät kuten ilma-aluksen kuormaaminen turvallisesti. Hänen on lisäksi osattava ilma-alusten turvallinen siirtely, täydennykset ja tyhjennykset erilaisia apuvälineitä käyttäen. (*Opetussuunnitelma, Lentoasemapalveluiden koulutusohjelma. 2008*)

3.1 Järjestämissuunnitelma, tutkinnon suorittaminen.

Kehittämistehtävässä oli yhtenä tarkoituksena sovittaa tämänhetkisen järjestämissuunnitelman pohjalta, kuinka vieraskielinen koulutus tietyille koulutusosioille lentoasemapalvelujen koulutusohjelmassa toteutetaan. Tuleeko siis järjestämissuunnitelmaan muutoksia ja jos niin millaisia? Alla on kerrottu tämänhetkisen logistiikan perustutkinnon, lentoasemahuoltaja koulutuksen järjestämissuunnitelman pääpiirteitä.

3.1.1 Arvio vuosittaisista suorittajamääristä

Arvio Jyväskylän aikuisopistossa logistiikan perustutkinnon suorittajista perustuu aloituspaikkamääriin omaehtoisessa koulutuksessa. Valmistava koulutus kestää 18kk, ja koulutuksia aloitetaan kahden vuoden välein. *(Jyväskylän aikuisopisto, logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltaja, järjestämissuunnitelma. 2007, 4)*

3.1.2 Tiedotus, markkinointi ja tutkintotilaisuuksien tarjonta

Logistiikan perustutkintoon valmistavaa koulutusta Lentoasemahuoltajille, sekä tutkintoa markkinoidaan valtakunnallisesti lehdissä ja esitteillä, joita jaetaan mm. logistiikka-, että ilmailualan messuilla sekä koulutusmessuilla. Informaatiota, neuvontaa ja ohjausta tutkinnoista jaetaan myös yhteistyössä oppisopimus- ja työvoimatoimistojen kanssa sekä Ilmailulaitoksen kanavien kautta. Tutkinnoista ilmoitetaan myös oppilaitoksen omilla internetsivuilla. *(Jyväskylän aikuisopisto, logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltaja, järjestämissuunnitelma. 2007, 6)*

3.1.3 Yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa

Yhteistyötä Jyväskylän lentoaseman kanssa on tiivistä, myös muualla Suomessa lentoasemien ja niissä toimivien ilmailualan yritysten sekä Ilmavoimien kanssa

suoritetaan yhteistyötä. Tutkinnon osat suoritetaan aina työpaikalla oikeissa työtehtävissä. Tutkintosuorite suunnitellaan aina työelämälähtöisesti ja työpaikan edustajien kanssa yhdessä. Työpaikalta on aina ainakin yksi arvioija mukana tutkinnon suorittamisen aikana. (*Jyväskylän aikuisopisto, logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltaja, järjestämissuunnitelma. 2007, 6*)

3.1.4 Ohjauksen resurssit

Hakeutumisvaiheessa tutkintovastaava tai valmistavasta koulutuksesta vastaava henkilö keskustelee henkilökohtaisesti tulevan tutkinnon suorittajan kanssa. Hänen lähtötasonsa kartoitetaan keskustelun kautta sekä aikaisempien todistusten avulla. Työkokemuksesta riippuen hakija ohjataan joko valmistavaan koulutukseen tai työelämään harjoittelemaan lisää esimerkiksi oppisopimuksen kautta. Jokaiselle valmistavassa koulutuksessa olevalle tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma, jossa otetaan huomioon aikaisemmin opitut asiat muussa koulutuksessa ja työelämässä. Rahoitusmuodosta riippuu se, että kuinka paljon muuta tukiverkkoa opiskeluun liittyy kuten esimerkiksi oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla ohjaaja ja oppisopimuskeskuksessa koulutuksesta vastaava. Tutkinnon suorittamiseen liittyvä henkilökohtaistaminen tehdään noudattaen ammatillisen aikuiskoulutukseen lainsäädäntöä (L631/1998, muut. 1013/2005, 8§) ja OPH:n määräystä (43/011/2006). (*Jyväskylän aikuisopisto, logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltaja, järjestämissuunnitelma. 2007, 6-7*)

3.1.5 Tutkinnon suorittamiseen käytettävät ympäristöt

Yhteistyö ilmailualan yritysten kanssa on jatkuvaa ja uusien tutkintojärjestelmien myötä yhä tiiviimpää. Työelämän edustajien panos tutkintotehtävien suunnittelussa ja tutkintosuoritusten arvioinnissa on merkittävä.

Yhteistyötä tapahtuu seuraavien yritysten ja lentoasemien kanssa:

- Jyväskylän lentoasema

- RTG-yhtiöt
- FinnCom Airlines Oy
- Keski-Suomen lentokuormaustyö oy
- Suomen Ilmavoimat
- Airpro Oy
- Avia College

Työelämän edustajat suunnittelevat yhdessä oppilaitoksen edustajien kanssa tutkintosuoritteiden toteutuksen, tehtävät, ajankohdan ja käytännön järjestelyt. Tutkinnon osat pyritään suunnittelemaan siten, että ne soveltuvat mahdollisimman hyvin työpaikkojen työvuoroihin sekä normaaleihin työrutiineihin. Työelämälaheisuuden varmistamiseksi työelämän edustajat kyseiseltä työpaikalta tai joissakin tapauksissa muussa ilmailualan yrityksissä toimivat työelämän edustajat osallistuvat tutkintosuoritusten arvioimiseen sekä palautekeskusteluihin. Tutkintotehtävien laadinnassa kiinnitetään erityistä huomiota tehtävien käytännölläisyyteen ja ymmärrettävyyteen. *(Jyväskylän aikuisopisto, logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltaja, järjestämissuunnitelma. 2007, 10)*

3.2 Koulutusohjelman sisältö

Seuraavat sisällöt ovat pakollisia osioita Lentoasemapalvelujen koulutusohjelmassa. Suluissa on merkitty tällä hetkellä olevien sisältöjen laajuus. Alla olevat sisällöt löytyvät Jyväskylän aikuisopiston lentoasemahuoltajan järjestämissuunnitelmasta vuodelta 2007.

Logistiikan perustaidot (5ov) on kaikille logistiikan perustutkinnon suorittajille pakollinen osa. Se suoritetaan osallistumalla valmistavan koulutuksen opintoihin ja

saamalla arviointi koulutuksen yhteydessä tehdyistä harjoituksista jonka perusteella voidaan tutkinnon osa hyväksyä. Jos osaamista on jo joltain alueelta, esimerkiksi tietotekniikasta, voidaan osaaminen mitata tasokokeella jo ennen valmistavaa koulutusta tai jos osaaminen on erityisen vahvaa, voidaan osaaminen tunnistaa ja hyväksyä se osa tutkinnon suorittamisesta todistuksen avulla. Logistiikan perustaitoja mitataan myös kirjallisesti suoritettavin tehtävin esimerkiksi henkilöiltä, joiden opiskelusta ja siitä saadusta todistuksesta on kulunut kauan aikaa.

Kuljetusalan perustason ammattipätevyys kuuluu pakollisiin osiin. Se on muutenkin lakisääteistä koulutusta ja sen voi suorittaa ainoastaan osallistumalla opintoihin ja suorittamalla loppukokeen hyväksytysti. Voimassa olevalla CAP-perustutkintotodistuksella voidaan tutkinnon osa katsoa tunnustettavaksi.

Lentoasema-alueen liikennöinti ja kunnossapito (12,5 ov) on pakollinen tutkinnon osa johon liittyy olennaisena osana turvallinen liikkuminen erilaisilla ajoneuvoilla lentoasemaympäristössä. Huomiota kiinnitetään mm. kestävän kehityksen tavoitteisiin. Keskeisiä muita tutkinnon osassa tutkittavia asioita ovat: Kuorman hallinta, kuljetusyksikön toimintakunnon toteaminen, liikennöinti lentokenttäalueella, radiopuhelinliikenne, lentoasema-alueen kunnossapitotyöt, sään huomiointi työssä sekä keskeisten ajoneuvojen ja koneiden päivittäishuollot ja tarkastukset. Luonteeltaan tämä tutkinnon osa on sellainen että sen suorittaminen simuloituna muualla kuin lentoasemaympäristössä kokonaisuudessaan on mahdotonta.

Maapalvelut ja turvallisuus (8,5 ov) kuuluu pakollisiin tutkinnon osiin. Tämä tutkinnon osa liittyy lentoliikenteen maapalvelutehtäviin ja siihen liittyvään turvallisuuteen. Keskeisiä tutkittavia asioita ovat mm. lentokoneen opastaminen ja siirtely, koneen maasähkөөn liittäminen, koneen paikoittaminen, koneen lastaaminen ja purkaminen, catering-palvelut, juomavesi- ja jätevesihuolto, tankkaus, koneen jäänehkäisy ja-poisto sekä turvatarkastukset. Kaikki tutkinnon osat ovat myös luonteeltaan sellaisia että niissä kiinnitetään huomiota englanninkieliseen kanssakäymiseen. Tutkinnon osa suoritetaan käytännön työtehtävissä siten, että tutkinnon suorittaja on osana lastaustiimiä. Tutkinnossa olevia yksityiskohtia

tarkistetaan suullisesti sekä tarvittaessa kirjallisesti, mm. käsimerkit, joita ei kaikkia välttämättä sen hetkisessä työtehtävässä tarvita. Turvatarkastukset ovat luonteeltaan sellaisia, että osa tarkastuksista joudutaan tekemään simuloituna mutta lentokenttäympäristössä.

Pelastustehtävät (10 ov) kuuluvat pakollisiin tutkinnon osiin. Tutkinnon osaan liittyy pelastustehtäviin ja vaarallisten aineiden käsittelyyn kuuluvat lakisääteiset luvat ja kokeet sekä ensiapu-2. Tutkinnon osa voidaan hyväksyä tutkinnon suorittajan läpäistessä pelastustehtäviin sekä vaarallisten aineiden käsittelyyn liittyvät kokeet ja EA-2 kurssitodistus. Osaaminen osoitetaan myös lentoaseman paloharjoituksissa, joiden suorittamisesta pidetään tarkkaa kirjanpitoa kyseisen lentoaseman puolesta.

3.3 Kehittämistehtävän osio - Maapalvelut ja turvallisuus

Maapalvelut ja turvallisuus osio kuuluu pakollisiin tutkinnon osiin ja on varsin laaja opintokokonaisuus lentoasemapalvelujen opinnoissa. Vieraskieliseksi koulutusosioksi maapalvelut ja turvallisuus käy hyvin, koska osiossa käsitellään paljon teknistä sanastoa, kansainvälistä termistöä esim. lentokoneen paikoittamisesta sekä turvatarkastuksiin liittyvät asiat.

3.3.1 Ammattitaitovaatimukset

Seuraavassa on kerrottu ammattitaitovaatimukset tutkinnon suorittajalle tai opiskelijalle lentoasemapalvelujen koulutuksessa.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa:

- lentokoneen opastamiseen käytettävät menetelmät, merkit ja asematasomerkinnät
- noudattaa työturvallisuusohjeita sekä käyttää henkilökohtaisia suojavaikkeitä

- liittää lentokoneen maasähköjärjestelmään ja suorittaa lentokoneen paikoitusjärjestelyt työryhmän jäsenenä oikeita ja turvallisia työtapoja noudattaen
- suorittaa lentokoneen irtotavaran kuormauksen ja kuorman purkamisen työryhmän jäsenenä.
- lajitella ja kohdentaa eri matkatavara- ja rahtityypit, niitä koskevat varo-, viranomais ja merkintämääräykset sekä niihin liittyvät asiakirjat
- toimia matkustajien tai matkatavaroiden turvatarkastustehtävissä työryhmän jäsenenä
- lentoasemapalveluissa tarvittavan keskeisen englanninkielisen sanaston ja selviytyä yleisimmistä lentoaseman asiakaspalvelutilanteista englannin kielellä
- toimia lennonjohdolta tai lentokoneen miehistöltä saamiensa englanninkielisten ohjeiden mukaisesti.
- jäätymisen ehkäisyyn ja jään sekä lumen poistoon liittyvät toimenpiteet
- lentokoneen tankkaamiseen liittyvät menetelmät ja turvallisuusasiat
- lentokoneen työntämisen ja siirron periaatteet.

(Opetussuunnitelma, Lentoasemapalveluiden koulutusohjelma. 2008.)

3.3.2 Kehittämishankkeen vieraskieliset osiot

Kansainvälisyyskoulun kehittämistehtävän vieraskielisiin osioihin on valittu seuraavalla olevat osiot. Syynä näiden osioiden valintaan ovat olleet näiden aihealueiden vieraskielinen painotus työelämässä. Suurella osalla näillä osa-alueilla työkielenä on englanti.

- inhimilliset tekijät – human factors
- turvallisuus
- ilma-aluksen vastaanotto ja lähettäminen
- kuorman purku ja lastaus (jäänpoisto)

3.4 Muutokset vieraskieliseen koulutusosioon

3.4.1 Suorittajamäärät

Vuosittaiseen vieraskielisen koulutusosion suorittajamäärään ei vielä pysty arviota laittamaan, koska hanke on pilottivaiheessa ja tarkemmat suorittajamäärät saadaan mahdollisen ensimmäisen koulutuksen jälkeen. Lisäksi isona kysymyksenä on Keski-Suomen koulutusalueella Tikkakosken lentoaseman tilanne, kuinka lentoliikenteen määrät muuttuvat ja siitä johtuen lentoasemahuoltajien työllisyystilanne.

3.4.2 Markkinointi ja tiedotus

Tiedotus ja markkinointi tulevat noudattamaan samaa toimintaperiaatetta kuin aiemmissakin suomenkielisissä koulutuksissa. Poikkeuksena on maininta vieraskielisestä koulutusosioista.

3.4.3 Yhteistyö elinkeino- ja muun työelämän kanssa

Vieraskielisessä koulutusosiossa tämä osa-alue noudattelee samaa linjaa kuin aiemmissa koulutuksissa. Yhteistyön tulisi olla ylijarjosten ylitettävää kansainvälistä yhteistyötä, jossa koulutuksen kehittäminen on suuressa roolissa – kuinka saada toimivat yhteistyö kumppanit esim. Euroopan laajuisesti?

3.4.4 Ohjauksen resurssit

Oppilaan ohjaukseen ei tarvita suuria muutoksia. Lähtötilanteessa tulee kartoittaa tarkasti opiskelijan kieliopintojen tarve, siis kuinka paljon hän tulee tarvitsemaan kieliopintoja koulutuksen aikana? Tämä henkilökohtaistaminen varsinkin kielitaidon kannalta on huomioitava muutoksena aiempaan lentoasemahuoltaja koulutukseen.

3.4.5 Tutkinnon suorittamiseen käytettävät ympäristöt

Tutkinnon suorittamiseen käytettävät ympäristöt tulisivat olemaan samat vieraskielisessä koulutuksessa. Jatkossa olisi toivottavaa, että suorittamiseen käytettävät ympäristöt leviäisivät kansainvälisillekin kentille rajojen ulkopuolelle. Myöhemmässä vaiheessa hankkeeseen liittyen on tarkoituksena tutustua Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintoihin sekä mahdollisesti Viron ja Latvian isoimpiin lentoasemiin. Vierailujen tarkoituksena olisi kehittää koulutusta ja saada luotua kontakteja toimivaan yhteistyöhön.

3.4.6 Koulutuksen tilannetoteuttaminen

Vieraskielisen koulutuksen toteuttamisen kannalta ehkä haasteellisimpana näen itse tilanne toteuttamisen. Millaiset ovat kouluttajan valmiudet ja motivaatio aloittaa koulutusosion vieraskielinen opettaminen. Entäpä opiskelijan valmiudet toteuttaa opiskelua vieraalla kielellä. Halu vieraskieliseen opetukseen tulee lähteä opiskelijasta ja tästä taas pääsemme opiskelujen alkuvaiheessa tapahtuvaan henkilökohtaistamiseen. Kehittämishankkeen ohella on kerätty vieraskielistä koulutusmateriaalia, mikä on tietenkin olennaista vieraskielisen koulutuksen järjestämisessä.

3.5 Pohdinta

Kehittämistehtävänäni käsitteli lentoasemahuoltajan koulutuksen tietyn osion järjestämistä vieraskielisenä koulutuksena. Vieraskielinen koulutus koskee tässä hankkeessa lentoasemien maapalveluja ja turvallisuutta. Valinta kohdistui tähän, koska työkielenä näillä alueilla on normaalisti englanti. Kehittämishankkeen alku ja kohde haki hieman paikkaansa, mutta työtovereiden hyvällä avustuksella idea löytyi kuitenkin viimein. Kehittämishankkeen tekemisessä ei ollut havaittavissa suuria vaikeuksia, ehkä suurin näistä oli ajankäytön hallinta opetustyön ja perhe-elämän lisäksi.

Tällä hetkellä kyseinen lentoasemahuoltajien koulutus on jäissä ja yhtään kurssia ei ole syksyllä 2010 aloitettu. Syynä on riittämätön opiskelija määrä ja lisäksi ehkä suurempana syynä, että ei kannata kouluttaa, koska keskisuomen alueella ei ole työpaikkoja lentoasemahuoltajille. Tämän näkisinkin tulevaisuudessa tärkeänä asiana ja johon tulisi löytää pikaisesti vastauksia. Ennen kaikkea tulevien opiskelijoiden tulisi omata valmiudet valmistuttuaan siirtyä muualle kuin keskisuomen alueen tarjoamille työmarkkinoille.

Mahdollisen vieraskielisen koulutuksen toteuttamisessa haasteet ovat kouluttajien kielitaidon kehittäminen vaaditulle tasolle ilman ammattiopetuksen siitä kärsimättä. Myös haasteena on saada kehitettyä yhteistyötä toimivaksi muidenkin lentoasemien kuin keskisuomen alueella olevien kanssa ja ennen kaikkea kansainväliset lentoasemat tulisivat saada mukaan yhteistyöhön. Toinen haaste toteutumiseksi on oppilaiden halu motivoitua opiskelemaan vieraalla kielellä ja ymmärtämään, että vieraskielisenä tai niin sanotusti ammattikielellä opiskeltu koulutus tuottaa työelämässä hedelmää.

Lähdeluettelo

Jyväskylän aikuisopisto, logistiikan perustutkinto, lentoasemahuoltaja, järjestämissuunnitelma. 2007.

http://www.oph.fi/download/110511_Logistiikan_perustutkinto_2009.pdf

Opetussuunnitelma, Lentoasemapalveluiden koulutusohjelma. 2008.

Rea Tuominen, Projektipäällikkö, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä, kansainvälisyyskouluhanke-esite. 2010.